

2. Авлиёкулов Н.Х. Нақшбандия таълимоти жаҳон цивилизация ривожланиши баёнида. -Тошкент: "Fan va texnologiya", 2018. 60-6.
3. Авлиякулов Н.Х., Мусаева Н.Н. Педагогик технологиялар. – Т.: "Fan va texnologiyalar" нашриёти, 2008.
4. Баҳоуддин Нақшбанд (Манбалар таҳлили). Тўплаб нашрга тайёрловчи мақола изоҳ ва шарҳлар муаллифи. Г.Н.Наврўзова. -Тошкент: "Sano-standart" нашриёти, 2019. 256-б.
5. Баҳоуддин Нақшбанд. Аврод (тўлдирилган кайта нашр). Мақола, изоҳ ва шарҳлар муаллифи ва таржимон Г.Н.Наврўзова. -Тошкент: "Sano-standart" нашриёти. 2019. 112-б.
6. Бухорий С.С. Ҳазрат Баҳоуддин Нақшбанд (Дилда ёр) Т.: "Бухоро", "O'qtuvchi" нашриёт мабаа ижодий уйи, 2007. 120-б.
7. Navruzova G.N., Ubaydova V.E. "Pharaon of the weavers of Bahauddin Naqshband". ACADEMICIA: An international Multidisciplinary Research Journal Vol.10 Issue 5, May 2020. – P. 922-926.

РЕЗЮМЕ

Мақолада Олий таълимда енгил саноат йўналишида таҳсил олаётган талабаларга таълим беришда Баҳоуддин Нақшбанд номи билан машҳур Мухаммад ибн Мухаммад ал-Бухорий (1318 -1389) томонидан асосланган ва жаҳонда кенг тарқалган Нақшбандия тасаввуфий таълимотидаги ҳалол луқмага амал қилиш тамойилининг мазмун-моҳияти ва аҳамияти очиқ берилди. Унда Нақшбандия таълимотидаги ҳалолга амал қилиш тамойилидан ҳозирги кунда енгил саноат соҳасида мутахассисларни тайёрлашда фойдаланиш услублари ва инновацион воситалари аниқланган.

РЕЗЮМЕ

В статье раскрывается сущность и значение принципа честности в учении Нақшбандия, основанной Мухаммадом ибн Мухаммадом аль-Бухари (1318-1389), известным как Бахауддин Нақшбанд, в обучении студентов легкой промышленности в высших учебных заведениях. Выявлены методы и инновационные инструменты применения принципа честности в учении Нақшбанди в настоящее время при подготовке специалистов легкой промышленности.

SUMMARY

The article reveals the essence and significance of the principle of honesty in the teachings of Naqshbandi, founded by Muhammad ibn Muhammad al-Bukhari (1318-1389), known as Bahauddin Naqshband, in teaching students of light industry in higher educational institutions. Methods and innovative tools for applying the principle of honesty in the teachings of Naqshbandi at the present time in the training of light industry specialists are revealed, and the importance of eliminating corruption is revealed in the system of today's education and raising honest (halal) students.

TARIX FANI MASHG'ULOTLARIDA O'QUVCHILARNI TO'G'RI VA MANTIQLI JAVOB BERISHGA O'RGATISH USULLARI

G.M.Yerjanova – doktorant

Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika instituti

Tayanch soʻzlar: to'g'ri savol tuzish, mantiqli javob berish, milliy tarix, o'qitish metodikasi, mustaqil ishlash, izlab topish, qiyoslash, taqqoslash, ajdodlar tarixi, milliy g'urur.

Ключевые слова: правильный вопрос, логический ответ, национальная история, методика обучения, самостоятельная работа, поиск, сравнение, сопоставление, история предков, национальная гордость.

Key words: correct questioning, logical answer, national history, teaching methods, independent work, search, comparison, contract, ancestral history, national pride.

Mashg'ulotlar orqali o'quvchida avvalo, mantiqiy fikrlash ko'nikmasini rivojlantirib olish kerak. Zero, "yoshlarimizning mustaqil fikrlaydigan, yuksak intellektual va ma'naviy salohiyatga ega bo'lib, dunyo miqyosida o'z tengdoshlariga hech qaysi sohada bo'sh kelmaydigan insonlar bo'lib kamol topishi, baxtli bo'lishi uchun davlatimiz va jamiyatimizning bor kuch va imkoniyatlarini safarbar etamiz", – deya ta'kidlanishi tarix o'qitish fani oldiga mamlakatimiz yoshlarini mantiqiy fikrlaydigan, milliy g'ururi baland, mustaqil fikr sohiblari etib tarbiyalashdek dolzarb vazifalarni qo'yadi.

Milliy tarixni o'qitishda yangi yondashuvlar va tushunchalarni izlash o'tmishning barcha tadqiqot yuklarini to'liq qayta ko'rib chiqishni, alohida voqealar va faktlarni soxtalashtirishni yoki yashirishni anglatmaydi. Aksincha, dars mashg'ulotlarida talabalarning o'zlariga tarixga oid ko'p variantli axborotlarni aniqlashtirish topshiriqlarini berish kerak. Bu talabaning mustaqil ishlash ko'nikmasini rivojlantiradi. Axborot – (lot. informatio – tushuntirish, bayon qilish) – shartli belgilar yordamida shaxslar, predmetlar, dalillar, voqealar, hodisalar va jarayonlar haqida, ularni tasvirlash shaklidan qat'iy nazar uzatiladigan va saqlanadigan ma'lumotlar.

11-sinf "O'zbekiston tarixi" darslarida berilgan o'quv materiali bilan ishlash mexanizmini takomillashtirish lozim. Ayniqsa, O'zbekiston tarixi fanini o'qitishda nafaqat ma'lumot-axborotga ega bo'lish, balki milliy iftixor ruhi ham tarbiyalanishi, o'quvchini mustaqil fikrlashga o'rgatishga asosiy urg'uni berish lozim.

Masalan, joriy darsliklarda matn bilan quyidagicha ishlanadi:

O'zbekistonda ma'naviy va tarixiy merosning tiklanishi

Tarixiy xotiraning tiklanishi. O'zbekiston mustaqillikka erishgandan keyingi dolzarb muammolardan biri - yangi tarixiy sharoitda jamiyatga munosib kishilarni tarbiyalash edi. O'zbekiston suveren davlat sifatida ijtimoiy-siyosiy hayotda ma'naviy yangilanish jarayonini amalga oshirib, mustaqillikni har tomonlama mustahkamlab bo'lmashini hayotning o'zi ko'rsatdi. Shuning uchun ham mamlakat rahbariyati istiqbolning dastlabki paytidanoq bu borada zarur choralar ko'rdi.

Tarixiy tafakkurning rivojlanishi ma'rifat asosida, ma'rifatli bo'lish negizida sodir bo'ladi. 1991-yili Alisher Navoiy tavalludining 550 yilligi keng nishonlandi. Bu to'yga respublikada katta tayyorgarlik ko'rildi va u xalqning katta madaniyat bayramiga aylandi. Uning yigirma jildlik mukammal asarlar to'plami nashr etila boshlandi. Yubiley oldidan Alisher Navoiyning buyuk siymosi ifoda etilgan sahna asarlari, kinofilmlar yaratildi. Alisher Navoiy nomidagi Davlat mukofoti ta'sis etildi. Adabiyot institutiga Alisher Navoiy nomi berildi. Mamlakat poytaxti Toshkentda ulug' bobomizning muhtasham haykali qo'yildiki, bu joy xalqning muqaddas ziyoratgohiga aylandi. Navoiy haykali «Komsomol ko'li» deb nomlangan istirohat bog'iga o'rnatildi va bog' Alisher Navoiy nomidagi milliy bog' deb ataladigan bo'ldi. 1994-yilni hukumat qarori bilan Ulug'bek yili, deb e'lon qilinishi, uning 600 yilligini O'zbekistonda

va jahon miqyosida, xususan, YUNESKO qarorgohi Parijda keng nishonlanishi ham buyuk allomalari qoldirgan meros umuminsoniy qadriyatga aylanganligi nishonasidir. 1996 - yil Amir Temur tavalludining 660 yilligi ham keng miqyosda nishonlandi. Islom Karimov «1996-yilni Amir Temur yili» deb atash to'g'risida farmon qabul qildi. «Temur tuzuklari» bir necha tilda chop etildi. O'sha davr tarixiy madaniy yodgorliklarini tiklab, yozma adabiyotlar ilmiy muomalaga kiritildi. Juda qisqa fursatda, Toshkentda bobokalonimizning dunyoviy sha'ni va shavkatiga mos keladigan Amir Temur va temuriylar davri tarixi muzeyi qurildi.

Hukumatning maxsus qaroriga binoan, 1999-yil dekabrda Xorazmda Muhammad Rizo Erniyozbek o'g'li Ogahiy tavalludining 190 yilligi, Nukusda Ajiniyoz Qosiboy o'g'li tavalludining 175 yilligi, 1998-yil oktabrda esa Farg'onada Ahmad al-Farg'oni tavalludining 1200 yilligi keng nishonlandi. Islom olamining zabardast allomalari Imom Buxoriy, Imom Termiziy, Abu Muin Nasafiy, Bahouddin Naqshband, Ahmad Yassaviy, Najmiddin Kubro, Imom Moturudiy va boshqalarning ilmiy merosi o'rganilib, ko'plab nusxalarda chop etilmoqda. [5;50]

Darslik uchun tanlangan matn xronologik ma'lumotlarga boy, ammo o'quvchining xotirasida qoladigan yoki unga hayot uchun zarur bo'ladigan ko'nikma yoki malakani berishga to'la xizmat qilmaydi.

Avvalo, matnni qayta ishlab o'qib tushunish uchun qulayroq formatga keltirib olish lozim. Me'yordan ortib ketgan xronologik ma'lumotlar o'quvchini zeriktiradi. Imkon qadar ortiqcha ma'lumotlarni qisqartirish, eng muhim ma'lumotni mantiq bilan bog'lagan holda taqdim qilish samarali bo'ladi. Illyustratsiya materiallari ham kam. Quyida taklif qilingan matnga ishlab chiqilgan o'quv topshiriqlarini tahlil qilib ko'ramiz:

Savol va topshiriqlar:

Savol va topshiriqlar:

1. Tarixiy xotira tushunchasini izohlang.
2. Mustaqillikning dastlabki yillarida qaysi allomalarning yubilevlari nishonlandi?
3. O'zbek xalqining qadriyatlari va an'alarini tiklash bo'yicha qanday qarorlar qabul qilindi?
4. 2007-yil Toshkentning Islom madaniyati poytaxti deb atalish sabablarini sanashga harakat qiling.

Adabiyotlar

1. Мирзиёев Ш. Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. –Т.: «Ўзбекистон», 2016. 14-б.
2. Hamdamov R., Begimkulov U., Tayloqov N. Ta'limda axborot texnologiyalari. Oliy ta'lim muassasalari uchun / OzME davlat ilmiy nashriyoti. - T.: 2010, 120-b.
3. Сагдиев А., Фузайлова Г., Хасанова М. Тарих ўқитиш методикаси. -Тошкент: ТДПУ, 2008. 48-61-б.
4. Тошпўлатов Т., Гаффоров Я. Тарих ўқитиш методикаси. (бакалаврият йўналишидаги талабалар учун ўқув қўлланма). – Тошкент: ЎзМУ Университет, 2002. – 190 б.
5. Jo'rayev N., Zamonov A. O'zbekiston tarixi (Mustaqillik davri) O'rta ta'lim muassasalarining 11-sinf o'quvchilari uchun darslik. 1-nashri. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi tasdiqlagan. G'afur G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi. –Toshkent: 2018. 50-b.

РЕЗЮМЕ

Maqolada tarix o'qitish mashg'ulotlarida o'quvchilarni berilgan savollarga to'g'ri va mantiqli javob berishga o'rgatish, o'quvchiga tayyor bilim berish emas, uni izlanishga undash, ma'lumotlarning o'zi qidirib topish va tahlil qilishga, talabalarga ma'lumotlar bilan qanday ishlash, ma'lumotlarni qanday va qayerdan qidirish, qanday solishtirish, solishtirganda nimaga asoslanish kabi bilim va ko'nikmalar o'rgatilishi haqida fikr yuritilgan.

РЕЗЮМЕ

Статья учит учащихся правильно и логично отвечать на вопросы на уроках истории, не давать ученику готовые знания, а побуждать его к поиску, находить и анализировать данные самому, обучать учащихся таким знаниям и умениям как работать с данными, как и где искать данные, как сравнивать и что сравнивать.

SUMMARY

The article teaches students to answer questions correctly and logically in history lessons, not to give the student ready knowledge, but to encourage him to search, to find and analyze the data itself to do, to teach students knowledge and skills such as how to work with data, how and where to search for data, how to compare, what to compare.